

FENERBAHÇE ÜNİVERSİTESİ

Journal of

Health

Sciences

SAĞLIK BİLİMLERİ DERGİSİ

FBU
FENERBAHÇE UNIVERSITY

2022
volume. 2 | issue. 1

FENERBAHÇE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ DERGİSİ

e-ISSN:2757-9905

2022 | cilt.2 | sayı.1

Sahibi / Owner

Fenerbahçe Üniversitesi Rektörü / Rector of Fenerbahçe University
Prof. Dr. Mehmet Emin Arat

Baş Editör / Editor-in-Chief

Prof. Dr. Muazzez Garipağaoğlu

Editör Kurul / Editorial Board

Doç. Dr. Gül Dikeç

Dr. Öğr. Üyesi Erdi Kayabınar

Dr. Öğr. Üyesi Fatoş Kırteke

Dr. Öğr. Üyesi Y. Duygu Altıparmak

Alan Editörleri / Fields Editors

Dr. Öğr. Üyesi Baha Naci

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Kızılay

Dr. Öğr. Üyesi Gamze Yeşilli Puzella

Dr. Öğr. Üyesi Melek Ersoy Cingi

Dr. Öğr. Üyesi Nermin Eroğlu

Dr. Öğr. Üyesi Şebnem Özgen Özkaya

EDİTÖR KURULU

FENERBAHÇE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ DERGİSİ

e-ISSN:2757-9905

2022 | cilt.2 | sayı.1

Yabancı Dil ve Yazım Editörü / Foreign Language and Writing Editor

Dr. Öğr. Üyesi Serhat Uyurkulak

İstatistik Editörü / Statistics Editor

Doç Dr. Arzu Kader Harmancı Seren

Mizanpaj Editörü / Layout Editor

Arş. Gör. Batuhan Ökte

Arş. Gör. Çağdaş Işıklar

Arş. Gör. Gizem Öztürk

Sekreter / Secretary

Öğr. Gör. Ece Karali

Arş. Gör. Gözde Ustamehmetoğlu

Kapak Tasarım / Cover Design

İrem Uludağ

Volkan Üstkaya

İletişim/Contact

Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı

Tel: (0216) 910 19 07

e-mail: johs@fbu.edu.tr

EDİTÖR KURULU

FENERBAHÇE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ DERGİSİ

e-ISSN:2757-9905

2022 | cilt.2 | sayı.1

Uluslararası Danışman Kurulu / International Advisory Board

Eda Özkara Şan, NEW YORK UNIVESITY, USA

J. Hans De Ridder, NORTH-WEST UNOVERSITY-POTCHEFSTROOM,
SOUTH AFRICA

Joyce Trompea, UNIVERSITY OF CALIFORNIA, USA

Laura Taylor, UNIFORMED SERVICES UNIVERSITY, USA

Luca Bastiani, INSTITUTE OF CLINICAL PHYSIOLOGY OF THE ITALIAN
NATIONAL RESEARCH COUNCIL, PISA, ITALY

Marjan Mohammadzadeh, INSTITUTE OF HEALTH AND NURSING
SCIENCES, CHARITÉ UNIVERSTÄTMEDIZIN BERLIN, GERMANY

Myriam Guerra-Ballic, UNIVERSITY RAMON LIULL, SPAIN

Özlem Köseoğlu Örnek, LUDWING MAXIMILLIAN UNIVERSITY
HOSPITAL, GERMANY

Roberto Ceravolo, UNIVERSITY OF PISA, ITALY

Theo Fotis, UNIVERSITY OF BRIGHTON, UK

EDİTÖR KURULU

Ulusal Danışma Kurulu / National Advisory Board

Prof. Dr. Betül ÇİÇEK, ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

Prof. Dr. Esra AKIN, İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ

Prof. Dr. Fatma ÇELİK, BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ

Prof. Dr. Fatma Yasemin KUTLU, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-
CERRAHPAŞA

Prof. Dr. Gül KIZILTAN, BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ

Prof. Dr. Hakan TOZAN, MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ

Prof. Dr. Hatice YILDIZ, MARMARA ÜNİVERSİTESİ

Prof. Dr. Hülya KAYIHAN, BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ

Prof. Dr. Leyla BAYSAN ARABACI, İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ

Prof. Dr. Nermin OLGUN, HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ

Prof. Dr. Semra ERDOĞAN, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

Prof. Dr. Serap İNAL, İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Devrim TARAKÇI, MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Fatma Esra GÜNEŞ, MARMARA ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Funda GÜMÜŞ, DİCLE ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Gül ERGÜN, MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Kerziban YENAL, LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Özlem CAN GÜRKAN, MARMARA ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Tomris DUYMAZ, İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ

Dr. Öğr. Üyesi Fatma KIZILAY, İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

Dr. Öğr. Üyesi Işıl IŞIK, YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ

Dr. Öğr. Üyesi Nazmiye Evra GÜNHAN ŞENOL, İSTANBUL MEDİPOL
ÜNİVERSİTESİ

FENERBAHÇE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ DERGİSİ

e-ISSN:2757-9905

2022 | cilt.2 | sayı.1

Değerli Okurlar,

Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi (FBU-JOHS)'nin ilk doğum günü olarak kabul ettiğimiz “dördüncü sayısını” sizlerle paylaşıyor olmaktan mutluluk duyuyoruz. Pandemiyle birlikte çok hızlı geçen son bir yılda, dergimizin de çok hızlı bir şekilde ilerlediğini, büyüdüğünü, güçlendiğini ve Türkiye Atıf Dizini'ne girdiğini belirtmek isterim.

Sağlık bilimlerinin hemen her alanındaki bilimsel çalışmalara Türkçe ve İngilizce olarak yer veren dergimizin bu sayısında sizlere 5 araştırma, 4 derleme ve 1 teorik olmak üzere toplam 10 makaleden oluşan zengin bir içerik sunulmuştur.

Dergimizde araştırma makalesi olarak; mastektomi sonrası fantom meme sendromuna ilişkin hemşirelerin bilgi düzeylerinin değerlendirildiği tanımlayıcı tipte bir çalışmaya; tanımlayıcı-betimsel ve ilişkisel olarak tasarlanan ve yürütülen “Öğrenci Hemşirelerin Pozitif Ruh Sağlığı ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki” başlıklı bir çalışmaya; Covid-19 pandemisinde ebe-hemşirelerin tükenmişliklerinin incelenmesi konusunda yapılmış kesitsel bir çalışmaya; ebelik öğrencilerinin eleştirel düşünme düzeylerini ve sınıflar arası eleştirel düşünmenin değişimini belirlemek amacıyla kesitsel olarak yapılan bir çalışmaya; halk sağlığı hemşireliği alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarında kuram ve model kullanımının sistematik bir şekilde incelendiği bir çalışmaya yer verilmiştir.

Derleme makalesi olarak, sadece lezzet verici olarak değil, sağlık üzerine yararlı etkileri nedeniyle yaygın olarak kullanılmakta olan siyah sarımsağın kardiyovasküler hastalıklar üzerine etkisinin ele alındığı bir çalışmaya yer verilmiştir. Günümüzde hızla gelişmekte olan teknoloji, birçok sektörü olduğu gibi sağlık hizmetlerini de etkilemektedir. Bu bağlamda bu sayımızda teknolojinin olası olumsuz etkilerine karşı, hemşirelik mesleğinde kullanılan yapay zekâ ve robot teknolojilerinin değerlendirildiği bir derleme yer almaktadır. Nutrigenomik, besin uyarıcıları ile genlerin tepkisi arasındaki moleküler ilişkileri inceleyen multidisipliner bir araştırma alanıdır. Kardiyovasküler hastalıkların risk faktörlerini etkilediği bilinen bazı genetik polimorfizmlerin ve fenotipik belirteçlerin beslenme ile nasıl değiştirilebileceğinin özetlendiği bir derleme makale bu sayımızda yayınlanmıştır. Endometrioziste ebelerin rol ve sorumluluklarını belirlemeye yönelik bir derlemeye yer verilmiştir.

Teorik makale olarak; İsveç ve İzlanda'da kadınların ve ebelerin doğum deneyimlerine dayalı olarak geliştirilen “Ebelik Uygulamaları için Bir Deniz Feneri: Kadın Merkezli Ebelik Bakım Modeli (MiMo)” çalışmasına yer verilmiştir.

Dergimizin ikinci yılına adım attığımız bu sayısının sizler için yararlı olacağını umuyor, derginin içeriği, hazırlanması ve yayımlanması aşamalarında emek veren tüm öğretim elemanlarına, mesai arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunuyorum, sağlıklı güzel günler diliyorum.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Muazzez GARİPAĞAOĞLU

EDİTÖRDEN

FENERBAHÇE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ DERGİSİ

e-ISSN:2757-9905

2022 | cilt.2 | sayı.1

TEORİK MAKALE

A Lighthouse for Midwifery Practices: Model of Woman-Centred Care

Tuba Kızılkaya – Gülümser Dolgun 290-298

DERLEME

Siyah Sarımsağın Kardiyovasküler Hastalıklar Üzerine Etkisi

İrem Selin Çiçek 299-311

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Ebelik Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin Belirlenmesi: Bir Üniversite Örneği

Günay Arslan - Makbule Evgün - Aleyna Aynacı - Dilan Eroğlu - Başak Dülegöz –
Meryem Altınır - Nagihan Gül - Gül Laçın - Serap Çağlayan - Emine Aydın - Esra Öztürk
..... 312-320

Mastektomi Sonrası Fantom Meme Sendromuna İlişkin Hemşirelerin Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Nursel Bağdatlı – Yeliz Kaya 321-331

Covid-19 Pandemisinde Ebe-Hemşirelerin Uygulama ve Tükenmişliklerinin İncelenmesi: Kesitsel Bir Çalışma

Aysu Yıldız Karahmet – Fatma Şule Tanrıverdi 332-344

DERLEME

Endometrioziste Ebelerin Rol ve Sorumlulukları

Ayşenur Turan – Cihan Kaya 345-358

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Türkiye'de Hemşirelik Model ve Kuramlarının Halk Sağlığı Hemşireliği Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerde Kullanımı:

Tuğçe Çiçekli Taşdemir – Çiçek Önder 359-377

DERLEME

Hemşirelik Mesleğinde Yapay Zeka ve Robot Teknolojilerinin Yeri

Niran Çoban - Tuba Eryiğit - Seda Dülcek - Kerime Derya Beydağ – Tülay Ortabağ
..... 378-385

Kardiyovasküler Hastalıklar ve Nutrigenomik

Bahar Yalçın 386-394

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Öğrenci Hemşirelerin Pozitif Ruh Sağlığı ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki

Merve Filiztekin – Leyla Baysan Arabacı 395-412

İÇİNDEKİLER

Bu Sayıdaki Makaleleri Değerlendiren Hakemler Listesi

Arzu Harmancı Seren

Ayda Kebapçı

Ayfer Eser

Canan Asal Ulus

Ceyda Başoğul

Ebru Sağıroğlu

Elif Bülbül

Emine Kınık

Esra Özen Karaman

Funda Gümüş

Hayriye Ercan

Hülya Elmalı Şimşek

Muzaffer Berna Doğan

Seda Öncü Serhatlıoğlu

Şebnem Özgen Özkaya

Şükrü Yıldız

Volkan Oban

Yağmur Şancı

Zehra Aydın